

Libor Vondráček v Událostech, komentářích: zatímco senátor Smoljak mluvit o válce a pomstě, on trval na tom, že jde o ústavní princip

17.8.2026 - Libor Vondráček | Strana svobodných občanů

Debata Lukáše Dolanského s předsedou Svobodných Liborem Vondráčkem a senátorem Davidem Smoljakem (STAN) v Událostech, komentářích ukázala přesně to, co diváci od podobných duelů čekají: na jedné straně poslanec, který se drží konkrétního znění zákona a jasně vysvětluje, proč jeho novela nemíří na ústavu, na druhé straně senátor, který raději sáhl po slovech jako válka a pomsta, než aby se pustil do samotného obsahu normy.

Vondráček, byť se spojení kolikrát přerušilo a musel se hlásit znovu, věcně vysvětlil podstatu sporu. Novela, o které mluvil, se netýká ústavy, ale doprovodného zákona o zahraniční službě, a jejím cílem je ujasnit, že jmenování a odvolávání vedoucích stálých misí u mezinárodních organizací, jako je Brusel, NATO nebo OSN, náleží vládě, respektive ministroví zahraničí, a ne prezidentovi. Připomněl, že jde jen o jednu z mnoha kompetencí ve služebním zákoně a rozhodně ne o zásadní zásah do povahy české demokracie, jak se to snažila prezentovat opozice.

Klíčový moment nastal, když se ho moderátor zeptal, zda nemá chuť novelu po kritice z opozičních lavic, Senátu i od ústavních právníků stáhnout. Vondráček odpověděl s klidem, který v podobných situacích rozhoduje víc než hlasitá rétorika: řekl, že si nedovolí předjímat, jak rozhodne Ústavní soud, protože soud v minulosti opakovaně rozhodoval jinak než dřív, ať šlo o retroaktivitu u stavebního spoření nebo u výpočtu důchodů. Jasně dodal, že pokud Ústavní soud shledá novelu protiústavní, bude samozřejmě zrušena, ale do té doby nemá smysl, jak to sám názorně popsal, stahovat kalhoty, když brod je ještě daleko.

Na otázku, zda jde o pomstu vůči prezidentovi po sporech kolem jmenování ministrů, odpověděl bez vytáček, že Svobodní nežijí ve vzduchoprázdnu a že se od aktuální konfrontace mezi hradem a vládou samozřejmě nedá odtrhnout kontext, ve kterém novela vznikla. Zásadní ale bylo, jak rychle dodal podstatnou výhradu: úprava se má týkat všech budoucích prezidentů, nejen současné hlavy státu, takže nejde o osobní účet, ale o obecné pravidlo.

Senátor Smoljak naproti tomu nabídl především emoce. Otevřeně řekl, že jde o pokračování války, která podle něj začala odmítnutím jmenovat ministroví Macinkovi jeho spolupracovníka, a novelu označil za směšnou a odsouzenou k neúspěchu ještě dřív, než ji vůbec posoudí Ústavní soud, což je sama o sobě dost sebejistá předpověď u instituce, jejíž rozhodování je podle vlastních slov Vondráčka historicky proměnlivé. Smoljak sice připomněl ústavní požadavek kontrasignace, ale na moderátorovu poznámku, že prezident už dnes nepodepisuje pověřovací listiny u stálých misí a jde o akt ministra zahraničí, reagoval jen obecným apelem na spolupráci ústavních činitelů, aniž by věcně vyvrátil, proč by tato praxe neměla být zákonem výslovně potvrzena.

Vondráček navíc přesně vymezil, kam jeho novela sahá a kam ne. Otevřeně řekl, že u bilaterálních velvyslanců podobnou úpravu nenavrhuje, protože tam podle něj ústava skutečně hovoří ve prospěch prezidentské pravomoci, a soustředil se výhradně na zástupce při mezinárodních organizacích. Taková míra právní disciplíny, tedy vědomé omezení vlastního návrhu jen na oblast, kde má podle

něj skutečně pevnou oporu, je v současné rozjívěné politické debatě spíš výjimkou.

Moderátor Dolanský si v průběhu debaty všiml, že podobné spory mezi hradem a vládou nejsou v české historii nic nového, a připomněl konflikty za Miloše Zemana a Bohuslava Sobotky, za Václava Klause a Petra Nečase, i starší spory z dob Václava Havla. Vondráček na to navázal tím, že právě proto dává smysl kompetence jednou pro vždy vyjasnit zákonem, než aby se každá nová hlava státu spoléhala na to, že si vlastní výklad ústavy nastaví ad hoc podle aktuální politické situace. Je to argument, který působí daleko systémověji než Smoljakovo tvrzení, že stačí spoleh na dobrou vůli a kontrasignaci.

Zajímavý byl i moment, kdy se Dolanský zeptal, proč Svobodní nenavrhli stejné vyjasnění rovněž pro bilaterální velvyslance. Vondráček neuhnul a odpověděl bez výmluv, že tam by podle jejich analýzy ústava spíš svědčila prezidentské pravomoci, a proto se záměrně drželi jen užší oblasti, kde měli podle svého přesvědčení pevnou právní oporu. Tento přístup, tedy nerozšiřovat návrh nad rámec toho, co lze obhájit, je přesným opakem dojmu útoku na ústavu, kterým se ho snažila opozice nálepkovat.

Rozhovor tak nakonec ukázal dva rozdílné styly argumentace. Vondráček zůstal u konkrétního znění zákona, u historie rozhodování Ústavního soudu a u jasně vymezeného rozsahu novely. Smoljak vsadil na silná slova o válce a jistotu, že Ústavní soud rozhodne jeho směrem, ačkoliv sám v úvodu připustil, že jde jen o odhad. Kdo sledoval celý duel, těžko mohl dojít k jinému závěru, než že to byl právě předseda Svobodných, kdo debatu udržel na půdě faktů, zatímco protistrana raději mluvila o boji.

<https://svobodni.cz/novinky/libor-vondracek-v-udalostech-komentarich-zatimco-senator-smoljak-mluvi-t-o-valce-a-pomste-on-trval-na-tom-ze-jde-o-ustavni-princip>